

Вікторія Мадалиць

аспірантка Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

Соціальна функція сучасної держави

Дослідження соціальної функції держави на сучасному етапі є актуальним питанням через системний вплив суспільних змін на держави по

всьому світу. Розкриття тенденцій соціальної функції сучасної держави дозволить краще зрозуміти, як держава може ефективно виконувати свою роль у забезпеченні добробуту громадян та підтримувати соціальну стабільність в сучасних нестійких умовах.

Методи регулювання соціальних відносин за часів античності мали відмінний від теперішнього характер, але самі по собі соціальні відносини існували в суспільстві вже на самих ранніх етапах розвитку держави, що породжувало потребу у здійсненні соціального регулювання, а отже, й потребу у соціальній функції держави [1, с. 15]. Сучасне уявлення про соціальну функцію держави значно еволюціонувало та набуло нових рис у відповідь на глобальні виклики, розвиток суспільства та економічні зміни. В сучасних умовах держава розглядається не лише як гарант захисту, а також як активний суб'єкт забезпечення добробуту громадян.

Категорія «соціальне» характеризує якісно організовану сукупність суспільних відносин, тотожних економічним, політичним, духовно-ідеологічним, та іншим суспільним процесам, що виражає, відтворення підтримки й розвитку сутнісних чинностей людини як суб'єкта й об'єкта праці, пізнання й інших форм життєдіяльності [2]. Забезпечення соціальної функції держави проводиться заради задоволення соціальних потреб населення, сприяння соціальному розвитку через унеможливлення не виконання державою своїх соціальних обов'язків. Механізм її правового забезпечення є залежним від сучасного уявлення населення про гідне життя [3, с. 20]. Соціальна функція сучасної держави є особливою через її центральну роль у забезпеченні соціальної стабільності та справедливості в суспільстві. Вона спрямована на підтримку добробуту громадян і створення умов для гідного життя.

«Соціальна спрямованість діяльності демократичної соціальної, правової держави із соціально орієнтованою ринковою економікою проявляється у захисті економічних прав людини, політиці держави спрямованій на перерозподіл доходів між різними регіонами, відомствами, верствами населення на основі принципів соціальної справедливості, через установлення зваженого соціально спрямованого державного бюджету, створення справедливої системи податків, фінансування соціальних програм, законодавчого впорядкування системи пільг та привілеїв. Це може бути можливим тільки за ефективно функціонуючої економічної та соціальної системи, цивілізованого виконання державою економічної функції, проведення ринкової та державно-правової реформи, що становлять сутність держави із соціально зорієнтованою ринковою економікою» [4, с. 50].

Зближення правової та соціальної держави – найсприятливіший результат для громадянського суспільства, оптимальний варіант його розвитку без конфліктів і соціальних потрясінь. Соціальна й правова держави сумісні між собою доти, доки функціонування державної влади буде обмежуватись, врівноважуватись, контролюватись і поширюватись у межах додержання основних прав людини. І навпаки, соціальна держава суперечитиме правовій державі завжди, коли «людський добробут», «соціальна безпека», «соціальна справедливість» вважатимуться вищими цінностями [5, с. 114]. Зближення правової та соціальної держави це явище, що відображає еволюцію держави в бік більш гармонійного поєднання

правових норм із соціальними функціями, орієнтованими на добробут громадян.

Широкий контекст соціальної політики в національному просторі передбачає перехід від «патерналізму» до високої активності членів суспільства в формуванні власних добробутних підвалин, а звужений контекст є пасивним та пов'язаний зі створенням і реалізацією економічної бази підтримки державою тих, хто ще або вже неспроможний до самозабезпечення в обмеженому спектрі потреб [6]. Сучасна соціальна функція також відрізняється взаємодією держави з міжнародними організаціями та інституціями, що підтримують соціальні програми та реформи в соціальній сфері.

Також, у сучасних умовах розвитку суспільства соціальна функція держави розглядається як дещо обмежена у можливостях своєї реалізації без широкого залучення інших суб'єктів, які з розвитком громадянського суспільства стають все більш потужними [7, с. 50; 8-9]. Відкрита соціальна держава характеризується прозорістю, підзвітністю, широкою участю громадськості та орієнтацією на розвиток демократії. Це дозволяє державі краще реагувати на потреби населення та забезпечувати стабільність і процвітання.

Отже, уявлення про соціальну функцію держави еволюціонувало під впливом економічних, соціальних, культурних, інформаційних та інших факторів. Відображаючи зміни у суспільстві, соціальна функція держави розвивається зі зміною уявлення населення про гідний рівень життя. Сучасна держава має бути активним суб'єктом забезпечення соціальної справедливості. Новий вимір соціальної функції держави полягає у активізації зусиль щодо соціального захисту населення, а також сталого розвитку людського капіталу.

Література

1. Краковська А. Є. Поняття соціальної функції держави в сучасній юридичній науці. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2015. № 31 (1). С. 14-19.
2. Вашкович В. В. Соціальна функція держави як одна із функцій правової держави. URL : <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/16840/1/3.pdf>.
3. Джура Х. Ю. Елементи механізму правового забезпечення соціальної функції держави. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Право*. 2023. № 75(3). С. 19-24.
4. Свиридчук Н. П. Щодо правового регулювання економічної функції держави в умовах сучасних ринкових перетворень. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2014. № 1. С. 47-51.
5. Вашкович В. В. Зміст та реалізація соціальної функції держави. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. № 3. С. 113-115.
6. Деева Н. М. Особливості реалізації соціальної функції держави в сучасний період. URL : http://tppe.econom.univ.kiev.ua/data/2016_33/zb33_03.pdf.
7. Міхайліна Т. В., Мозговая Н. А. Соціальна функція держави та соціальне підприємництво: аспекти співвідношення. *Науковий вісник*

Ужгородського Національного Університету. Серія Право. 2022. № 70. С. 48-52.

8. Nalyvaiko, O. I., & Chepik-Tregubenko, O. S. (2019). Economic and social systems of society as elements of social structure: concept, objectives, trends. Challenges and prospects for the development of legal systems in Ukraine and EU countries: comparative analysis: collective monograph. Riga : Izdevniecība «Baltija Publishing». Vol. 1, 256-272.

9. Наливайко І. Ефективність правового регулювання соціальних стандартів та гарантій: проблеми та перспективи. *Наукові перспективи*. 2023. № 7 (37). С. 494-509.

Юридичний факультет Національного університету
біоресурсів і природокористування України
Інститут права Львівського державного університету
внутрішніх справ
Юридичний факультет Запорізького національного
університету
Юридичний факультет Сумського Національного
аграрного університету
Студентський науковий гурток «Клуб юних теоретиків»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

ХVІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

17 жовтня 2024 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

**Матеріали XVIII Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»**

П.78

**Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVIII Всеукр.
наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 17 жовтня 2024 р.) / Укладачка: Віра Качур. К.,
2024. 420 с.**

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені
проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**